

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Erityisasiantuntija
Tuuli Oikarinen

Muistio
14.12.2023

Liite 1
VN/22730/2023

VALTIONEUVOSTON ASETUS ENERGIATUEN MYÖNTÄMISEN YLEISISTÄ EHDOSTA VUOSINA 2023–2027 ANNETUN ASETUKSEN MUUTTAMISESTA

PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi valtioneuvoston asetusta energiatuen myöntämisen yleisistä ehdoista vuosina 2023–2027 (ns. energiatukiasetus). Tarkoitus on saattaa energiatukiasetus vastaamaan niitä muutoksia, jotka on tehty komission asetukseen (EU) 651/2014 (ns. yleinen ryhmäpoikkeusasetus) komission asetuksella (EU) 2023/1315. Yleisessä ryhmäpoikkeusasetuksessa säädellään reunaehdoista, joita muun muassa energiatuessa on noudatettava, jos tukea myönnetään ilman ennakoilmoitusta komissiolle. Lisäksi mahdollistettaisiin vesivoimahankkeiden tukeminen hallitusohjelman mukaisesti.

Asetus ehdotetaan annettavaksi valtionavustuslain (688/2001) 8 §:n nojalla.

Ehdotettu asetukset on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2024.

1 ASIAN TAUSTA JA ASETUKSENANTOVALTUUDET

Valtioneuvoston asetuksessa energiatuen myöntämisen yleisistä ehdoista vuosina 2023–2027 (262/2023, jäljempänä ”energiatukiasetus”) säädetään valtion talousarvion mukaisen energiatuen myöntämisestä, maksamisesta ja käytöstä. Tukiohjelman tavoitteena on edistää muun muassa uusiutuvan energiaa ja energiatehokkuutta koskevia investointi- ja selvityshankkeita, jotka tukevat Suomen hiilineutraalisuustavoitteita. Tavoitteena on tukea hankkeita, jotka ilman tukea jäisivät toteutumatta, ja joilla parhaiten arvioidaan voitavan edistää tulevaisuuden energiaratkaisuja, jotta uusiutuvaa energiaa koskevat vuoden 2030 EU-tavoitteet ja vuoden 2035 kansalliset tavoitteet saavutetaan. Kokonaistavoitteena on edistää uusiutuvaa energiaa ja energiatehokkuutta pitkällä aikavälillä kustannustehokkaasti.

Energiatuen myöntämisessä, maksamisessa ja käytössä on noudatettava EU:n valtioneuvoston päätöksiä, mukaan lukien komission asetusta (EU) N:o 651/2014 tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti (jäljempänä ”ryhmäpoikkeusasetus”). Ryhmäpoikkeusasetuksessa säädetään edellytyksistä, joita muun muassa ympäristönsuojeluun myönnettävän tuen, johon energiatuki lukeutuu, on täytettävä, jotta se voidaan katsoa EU:n sisämarkkinoille soveltuvaksi ja vapauttaa ennakoilmoitusvaatimuksesta (ns. notifikaatio) komissiolle.

Ryhmäpoikkeusasetusta muutettiin 23.6.2023 komission asetuksella (EU) 2023/1315 tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annetun asetuksen (EU) N:o 651/2014 ja kalastus- ja vesiviljelytuotteiden tuottamisen, jalostamisen ja kaupan pitämisen alalla toimiville yrityksille myönnettävien tukien tiettyjen muotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annetun asetuksen (EU) 2022/2473 muuttamisesta (jäljempänä ”ryhmäpoikkeusasetuksen muutos”). Ryhmäpoikkeusasetuksen muutos astui voimaan 1.7.2023. Jäsenvaltioilla on kuusi kuukautta aikaa saattaa tukiohjelmansa ryhmäpoikkeusasetuksen muutoksen tasalle.

Petteri Orpon hallitusohjelman mukaan hallitus vahvistaa energiajärjestelmälle tärkeän säätökykyisen vesivoiman toimintaedellytyksiä. Lisäksi hallitusohjelman mukaan hallitus edistää pumppuvoimahankkeiden toteutumista.

Energiatukiasetusta koskeva valtuutussäännös on valtionavustuslain (688/2001) 8 §:ssä. Valtionavustuslaki on yleislaki, jota sovelletaan harkinnanvaraisiin valtiontukiin. Valtionavustuslain 8 §:n nojalla voidaan antaa tarkempia säännöksiä lain soveltamisalaan kuuluvan valtionavustuksen talousarvion mukaisesta myöntämisestä, maksamisesta ja käytöstä valtioneuvoston asetuksella.

2 Asian valmistelu

Asetus on valmisteltu virkatyönä työ- ja elinkeinoministeriössä.

3 NYKYTILA JA KESKEISET EHDOTUKSET

Valtioneuvoston asetus energiatuen myöntämisen yleisistä ehdoista vuosina 2023–2027 eli energiatukiasetus tuli voimaan 2.3.2023. Asetus on voimassa 31.12.2027 asti. Asetuksessa säädetään valtion talousarvion mukaisen energiatuen myöntämisestä, maksamisesta ja käytöstä.

Ryhmäpoikkeusasetuksen muutos tuli voimaan 1.7.2023. Ryhmäpoikkeusasetuksen I luvussa säädetään kaikkia ryhmäpoikkeusasetuksen tukimuotoja koskevista vaatimuksista, ja III luvussa kutakin tukimuotoa koskevista erityisedellytyksistä. Energiatuki lukeutuu III luvun 7. jakson mukaiseen ympäristönsuojeluun myönnettävään tukeen. Ryhmäpoikkeusasetuksen muutoksessa uudistettiin muun muassa investointitukea ympäristönsuojeluun (36 artikla), energiatehokkuushankkeita (38 ja 38 a artikla), uusiutuvan energian tuotantohankkeita (41 artikla), energiatehokasta kaukolämmitystä ja jäähdytystä (46 artikla) ja energiakysymyksiä koskevia tutkimuksia (49 artikla) koskevia säännöksiä. Keskeiset muutokset koskevat tukikelpoisia hankkeita, tukikelpoisia kustannuksia ja tuki-intensiteettejä. Lisäksi ympäristönsuojeluun myönnettävän tuen yritys- ja investointihankekohtaista ilmoituskynnysarvoa nostettiin 15 miljoonasta eurosta 30 miljoonaan euroon. Ilmoituskynnysarvo on summa, jonka voi myöntää yhdelle hankkeelle ilman ennakoilmoitusta ja -hyväksyntää komissiolta.

Siltä osin, kun energiatukiasetuksen säännökset eivät ole ryhmäpoikkeusasetuksen muutoksen mukaisia, energiatukiasetusta on tarpeen muuttaa. Samalla tehtäisiin joitakin lähinnä kielellisiä tarkennuksia asetuksen selkeyttämiseksi. Muutosten toteuttamiseksi annettaisiin valtionavustuslain 8 §:n nojalla valtioneuvoston asetus energiatuen myöntämisen yleisistä ehdoista vuosina 2023–2027 annetun asetuksen muuttamisesta.

Energiatukiasetukseen tehtäisiin uudistettujen ryhmäpoikkeusasetuksen 38, 41, 46 ja 49 artiklan edellyttämät muutokset. 36 artiklan nojalla on mahdollista tukea hiilidioksidin talteenottohankkeita, mutta näitä hankkeita on tähän mennessä ollut määrällisesti niin vähän, ettei hankkeille ehdoteta omaa hankekategoriaa asetukseen. Näiden hankkeiden tukeminen olisi kuitenkin mahdollista suoraan 36 artiklan nojalla. Tällöin kyse olisi energiatukiasetuksen 5 §:ssä tarkoitettusta hankkeesta, jonka tavoitteena on edistää energiajärjestelmän muuttamista vähähiiliseksi. Aiemman ryhmäpoikkeusasetuksen 38 artikla sisälsi säännökset yleisesti energiatehokkuushankkeille, mutta ryhmäpoikkeusasetuksen muutoksessa energiatehokkuusartikla on jaettu niin, että 38 artiklassa on säännökset, jotka koskevat investointitukea energiatehokkuustoimenpiteisiin muualla kuin rakennuksissa, ja 38 a artiklassa energiatehokkuustoimenpiteisiin rakennuksissa. Valmistelussa on arvioitu, että valtaosaa nykyisin tuettavista energiatehokkuushankkeista on mahdollista tukea 38 artiklan alla. 38 a artiklan säännöksiä ei ehdoteta tuotavaksi energiatukiasetukseen, eivätkä investoinnit energiatehokkuustoimenpiteisiin rakennuksissa olisi energiatuen piirissä. Tuen piiriin eivät ole aiemminkaan kuuluneet esimerkiksi erilaiset rakennusten rakenteisiin, ikkunoihin ja oviin tai valaistukseen liittyvät hankkeet. Muutos saattaa kuitenkin rajata joitain talotekniikkaan liittyviä investointeja tuen ulkopuolelle.

Ehdotetuilla muutoksilla selkeytettäisiin sellaisia hankkeita koskevia säännöksiä, joiden tavoitteena on edistää uusiutuvan vedyn tai siitä jalostetun polttoaineen tuotantoa, lisättäisiin sähkö- ja

lämpövarastojen sekä hukkalämmön hyödyntämishankkeiden tukemista koskevia edellytyksiä sekä muutettaisiin hyväksyttävien kustannusten määräytymistä koskevia säännöksiä. Lisäksi tehtäisiin joitakin tarkennuksia, joiden tavoitteena on selkeyttää kieltä ja saattaa asetus vastaamaan selkeämmin ryhmäpoikkeusasetuksen vaatimuksia.

Energiatukiasetuksessa on rajattu nykyisin joitain hanketyyppejä pois, kuten vesivoimaa koskevat investointihankkeet. Kyseinen rajausta poistettaisiin hallitusohjelman linjausten mukaisesti. Muutoksella mahdollistettaisiin säätökykyisen vesivoiman tukeminen ja selkeytettäisiin asetusta siten, että erityisesti pumppuvoimalaitokset olisivat jatkossa selvästi tukikelpoisia. Säätökykyisen vesivoiman toimintaedellytysten vahvistamiseksi asetusta muutettaisiin lisäksi siten, että tukiharkinnassa olisivat etusijalla myös sähköjärjestelmän säätökykyä edistävät hankkeet. Uusiutuvan energian ja etenkin tuuli- ja aurinkovoiman lisääntyessä sähköjärjestelmän säätökykyyn merkitys korostuu entisestään. Siten tukea olisi tarpeen suunnata erilaisiin säätökykyä parantaviin ratkaisuihin, kuten energiavarastoihin ja pumppuvoimaloihin.

4 PÄÄASIALLISET VAIKUTUKSET

Muutoksilla ei arvioida olevan merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Valtaosassa muutoksista kyse on ryhmäpoikkeusasetuksen muutosten päivittämisestä ja täsmällisemmästä kirjaamisesta kansalliseen asetukseen sekä soveltamisalan ja yksityiskohtien selkeyttämisestä. Tuen soveltamisala tulee jatkossa olemaan erittäin laaja suhteessa käytettävissä olevaan vuosittaiseen energiatuen myöntövaltuuteen. Tämä johtuu energiatuen myöntövaltuuden tason laskemisesta hallitusohjelman mukaisesti. Tuen soveltamisalan pysyttäminen tästä huolimatta laajana mahdollistaa tuen suuntaamiseen joustavasti ja tarkoituksenmukaisesti tulevien vuosien aikana. Tuen myöntämisen mahdollistaminen vesivoimahankkeille laajentaa hieman asetuksen soveltamisalaa. Todennäköisesti tukea myönnettäisiin kuitenkin korkeintaan yksittäisille vesivoima- ja pumppuvoimalaitoshankkeille. Kansallisia käytäntöjä tukikelpoisista kustannuksista tai tukiprosentteihin liittyvää ratkaisukäytäntöä ei ole tarkoitus asetusmuutoksen myötä muuttaa.

5 LAUSUNTOPALAUTE

Asetusehdotus ja siihen liittyvä muistio ovat olleet lausunnolla 28.8–2.10.2023 verkkopalvelussa www.lausuntopalvelu.fi.

Lausuntopyyntö lähetettiin seuraaville tahoille: liikenne- ja viestintäministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, oikeusministeriö, valtiovarainministeriö, ympäristöministeriö, Energiavirasto, Innovaatiokeskus Business Finland, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Bioenergia ry, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry, Energiateollisuus ry, Ilmastopaneeli, Kemianteollisuus ry, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Metsäteollisuus ry, Motiva ry, Paikallisvoima ry, Pienvesivoimayhdistys ry, Suomen Aurinkoenergiayhdistys ry, Suomen Biokierto ja Biokaasu ry, Suomen Kaasuyhdistys ry, Suomen luonnonsuojeluliitto ry, Suomen Lähienergialiitto Oy, Suomen Lämpöpumppuyhdistys SULPU ry, Suomen Yrittäjät ry, Teknologiateollisuus ry ja Vetyklusteri. Myös muut kuin tahot, joille lausuntopyyntö osoitettiin, saattoivat antaa lausuntonsa asetusehdotuksesta.

Lausuntopyyntö ja saadut lausunnot ovat tutustuttavissa lausuntopalvelu.fi -sivustolla tai valtioneuvoston hankeikkunan julkisessa palvelussa osoitteessa valtioneuvosto.fi/hankeet tunnuksesta VN/22730/2023.

Lausuntoja saatiin yhteensä 26 kappaletta, joista liikenne- ja viestintäministeriö, maa- ja metsätalousministeriö sekä oikeusministeriö ilmoittivat, ettei niillä ole lausuttavaa. Lausuntopalautetta antoivat valtiovarainministeriö, ympäristöministeriö, Innovaatorahoituskeskus Business Finland, Bioenergia ry, Elintarviketeollisuusliitto ry, Energiateollisuus ry, Fortum Oyj, Helen Oy, Kemijoki Oy, Keskusosuuskunta Oulun Seudun Sähkö, Kierrätysteollisuus ry, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Motiva Oy, Suomen Biokierto ja Biokaasu ry, Suomen Kiertovoima ry, Suomen Lähienergialiitto ry, Suomen Kuntaliitto ry, Suomen Yrittäjät, Teknologiateollisuus ry, Vaasan Sähkö Oy, Valio Oy, Vantaan Energia Oy ja Westenergy Oy.

Lausunnoissa pidettiin hyvänä, että uusiutuvan vedyn tai siitä jalostetun polttoaineen tuotannolle tulisi asetukseen oma hankekategoria. Moni lausunnonantaja kuitenkin toivoi, että myös hiilidioksidin talteenotto- ja hyödyntämishankkeet tuotaisiin asetukseen omaksi hankekategoriaksi. Bioenergia ry ja Westenergy Oy pitivät ongelmallisena kohtaa, jossa tarkennetaan tuen koskevan vain energiahankkeita. Kohdan tarkoituksena on kuitenkin tuoda asetustekstiin esille jo energiatukiasetuksen nimestä ilmenevä lähtökohta, että tukiohjelma koskee energiaa.

Vaasan Sähkö Oy ja Innovaatorahoituskeskus Business Finland eivät pitäneet toivottavana sitä, ettei sähköakkuja koskevaa investointihanketta voisi yhdistää energiatehokkuushankkeeseen. Teknologiateollisuus ry piti tärkeänä, että myös yksittäisiä sähköakkuhankkeita ja muita varastointiin liittyviä hankkeita voitaisiin tukea energiatuesta. Energiatuella halutaan kuitenkin tukea uutta uusiutuvaa energiaa, uusiutuvaa vetyä tai energiatehokkuutta, joten pelkkiä sähköakkuja ei haluta tukea. Lisäksi sähköakkuinvestointien arvioidaan käynnistyvän enenevässä määrin myös ilman tukea. Energiatukiasetukseen ehdotettu kohta, jonka mukaan sähköakkuja koskevassa investointihankkeessa investoidaan samalla uusiutuvan energian tai uusiutuvan vedyn tuotantokapasiteettiin, ei estä sitä, että samaan hankkeeseen yhdistettäisiin energiatehokkuushanke. Samalla on kuitenkin investoitava myös uusiutuvan energian tai uusiutuvan vedyn tuotantokapasiteettiin.

Innovaatorahoituskeskus Business Finland ehdotti, että ryhmäpoikkeusasetuksen 1 artiklan 4 kohdan c alakohdan viimeisen virkkeen vaikeuksissa olevia yrityksiä koskeva lievennys tuotaisiin asetukseen. Lievennystä ei kuitenkaan päädytty tuomaan asetukseen, koska energiatuessa hankkeen toteutumisen varmistaminen on tärkeää, ja rajallinen energiatuki halutaan kohdistaa hankkeisiin, jotka suurella todennäköisyydellä toteutuvat. Lisäksi energiatukiasetus on nykyiselläänkin ryhmäpoikkeusasetuksen vaikeuksissa olevaa yritystä koskevaa sääntelyä tiukempi siten, että myös ulosottoimenpiteen kohteeksi joutuminen on este energiatuen myöntämiselle.

Suomen Kuntaliitto ry ja Motiva Oy toivoivat, että myös rakennusten energiatehokkuustoimenpiteitä koskevat säännökset tuotaisiin energiatukiasetukseen. Ne olivat huolissaan vaikutuksista energiatehokkuussopimukseen. Kuntaliitto totesi, että rajausta jättää energiatuen ulkopuolelle suurimman osan kuntien energiansäästöpotentiaalista. Valmistelussa on kuitenkin arvioitu, että suurin osa rakennusten energiatehokkuushankkeista on sellaisia, jotka eivät muutoinkaan saisi energiatukea muun muassa siitä syystä, ettei energiatuella tueta hankkeita, jotka toteutuisivat ilmeisesti ilman tukea. Energiatuen myöntämistä koskevassa harkinnassa etusijalla ovat investointihankkeet, joilla edistetään uutta teknologiaa ja sen kaupallista hyödyntämistä. Lisäksi tulee huomioida, että ryhmäpoikkeusasetuksen 38 artikla ei kategorisesti sulje pois esimerkiksi koneiden ja laitteiden tukemista, vaikka ne sijoitettaisiin rakennuksen sisälle. Ryhmäpoikkeusasetus ei määrittele tarkasti, mitkä energiatehokkuustoimenpiteet ovat rakennusten energiatehokkuustoimenpiteitä (38 a artikla) ja mitkä sijoittuvat muualle kuin rakennuksiin (38 artikla). Tuettavia energiatehokkuushankkeita selkeytetään kuitenkin tarvittaessa ministeriön vuosittain antamalla energiatukilinjauksilla.

Lausunnoissa annettiin runsaasti palautetta tukikelpoisista hankkeista, kuten 5 §:n 6 momentin rajauksista, joiden mukaan tietyille hanketyypeille ei myönnetä energiatukea. Ehdotetulla asetusmuutoksella ei ole kuitenkaan tarkoitus vesivoimaa lukuun ottamatta puuttua hankkeiden tukikelpoisuuteen muilta osin, kuin mitä ryhmäpoikkeusasetus edellyttää. Tämä johtuu ensinnäkin siitä, että laajempi tukikelpoisten hankkeiden tarkastelu tehtiin vastikään nykyisen, maaliskuussa 2023 annetun energiatukiasetuksen valmistelussa. Toisekseen energiatukivaltuuden vähentyessä merkittävästi vuoden 2024 alusta alkaen, tuettavia hankkeita on joka tapauksessa rajattava nykyisestä energiatukilinjauksilla ja tukikäytännössä, minkä vuoksi tukikelpoisten hankkeiden piiriä ei ole asetuksessa syytä laajentaa esimerkiksi mahdollistamalla kaikki ryhmäpoikkeusasetuksen sallimat hanketyypit.

Taloudelliseen toimintaan myönnettävän tuen yleisistä edellytyksistä annetun lain (429/2016) mukaisesti yritystukineuvottelukunnalta on pyydetty lausunto siitä, täyttääkö suunniteltu

tukijärjestelmä EU:n lainsäädännön valtiontuen edellytykset ja mitä valtiontukia koskevien säännösten mukaista menettelytapaa tukiviranomaisen on noudatettava. Yritystukineuvottelukunta on 10.10.2023 puoltanut tukiohjelmia ja todennut sen täyttävän EU:n lainsäädännön valtiontuen edellytykset.

6 SÄÄNNÖSKOHTAISET PERUSTELUT

Esitetään, että valtioneuvosto antaa asetuksen energiatuen myöntämisen yleisistä ehdoista vuosina 2023–2027 annetun asetuksen muuttamisesta seuraavasti:

2 §. Määritelmät. Pykälän 2 kohtaan sisältyvää selvityshankkeen määritelmää muutettaisiin niin, että siitä poistettaisiin selvitykset uuden menetelmän kehittämiseksi. Tämä johtuu ryhmäpoikkeusasetuksen 49 artiklan 1 kohdasta, jossa määritellään artiklan soveltamisalaksi tuki tutkimuksiin tai konsulttipalveluihin, mukaan lukien energiakatselmuksia, jotka liittyvät suoraan ryhmäpoikkeusasetuksen 7. jakson (ympäristönsuojeluun myönnettävä tuki) nojalla tukikelpoihin investointeihin. 49 artikla ei mahdollista tukea uuden menetelmän kehittämiseksi tehtäviin selvityksiin, elleivät ne liity energiakatselmuksiin tai tukikelpoihin investointeihin. Nykyisistä uuden menetelmän kehittämiseksi tuettavista selvityksistä esimerkiksi niin sanotut syväselvitykset katsottaisiin muutoksenkin jälkeen yhä selvityshankkeiksi sillä perusteella, että ne katsotaan suoraan investointeihin liittyviksi selvityksiksi.

Pykälään lisättäisiin uudet 6 a ja 6 b kohdat, jotka sisältäisivät bionesteen ja uusiutuvan vedyn määritelmät. Ryhmäpoikkeusasetuksen 2 artiklan 117 c kohdan mukaan 'bionesteillä' tarkoitetaan uusiutuvan energian direktiivin (EU) 2018/2001 2 artiklan 32 alakohdassa määriteltyjä bionesteitä. Kansallisesti kyseinen direktiivimääritelmä on sisällytetty biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetun lain (393/2013, *kestävyyslaki*) 4 §:n 6 kohtaan. Pykälän 6 a kohdassa viitattaisiin siten kestävyyslain määritelmään bionesteestä.

Uusiutuvaa vetyä koskeva 6 b kohta perustuisi ryhmäpoikkeusasetuksen 2 artiklan 102 c kohtaan muutoin, mutta määritelmästä poistettaisiin sana 'liikenne' siten, että uusiutuvalla vedyllä tarkoitettaisiin vetyä, joka on tuotettu uusiutuvasta energiasta noudattaen uusiutuvan energian direktiivin (EU) 2018/2001 muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia nestemäisiä ja kaasumaisia polttoaineita koskevia säännöksiä. Tämä johtuu siitä, että uusiutuvan energian direktiivin muutos tulee voimaan syksyllä 2023 ennen energiatukiasetuksen muutosta, ja muutetussa direktiivissä muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien nestemäisten ja kaasumaisten polttoaineiden (niin sanotut *RFNBO-polttoaineet*) määritelmää laajennetaan siten, että kyse on kaikista polttoaineista, ei vain liikenteen polttoaineista. Energiatukiasetuksen muutos, jonka olisi tarkoitus tulla voimaan vuoden 2024 alussa, olisi siten voimassa olevan uusiutuvan energian direktiivin mukainen. Uusiutuvaksi vedyksi katsottaisiin 6 b kohdan määritelmän mukaan vety, joka on RFNBO:ta ja on tuotettu uusiutuvan energian direktiivin RFNBO-säännöksiä noudattaen.

4 §. Energiatuen soveltuvuus Euroopan unionin sisämarkkinoille. Pykälän 2 momentin 3 kohtaan tehtäisiin tekninen muutos siten, että viittaus 5 §:ään muutettaisiin vastaamaan 5 §:ään ehdotettua momenttijaon muutosta. Pykälään ei tehtäisi sisällöllisiä muutoksia.

5 §. Tuettavat hankkeet. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin, että energiatuki on tarkoitettu energiahankkeisiin. Tarkoitus on selventää, että energiatuki on suunnattu nimenomaan energiahankkeisiin, eivätkä esimerkiksi biomassaan tai vedyntuotantoon perustuvat hankkeet, joiden tarkoituksena on tuottaa ensisijaisesti muuta kuin energiaa, ole tukikelpoisia. Tarkoituksena olisi jatkossakin suunnata energiatuki hankkeisiin, joilla edistetään Suomen energiatavoitteiden saavuttamista. Lisäksi 1 momenttiin lisättäisiin tuettavien hankkeiden listaan investointi- ja selvityshankkeet, joiden tavoitteena on edistää uusiutuvan vedyn ja siitä jalostetun polttoaineen tuotantoa. Kyseisten hankkeiden tukeminen on ollut tähänkin asti mahdollista ryhmäpoikkeusasetuksen 41 artiklan nojalla, mutta asetukseen ehdotetulla uudella hankekategoriolla on tarkoitus selkeyttää kyseisiä hankkeita koskevia säännöksiä. Uusiutuvaan vetyyn sovellettavat ryhmäpoikkeusasetuksen säännökset ovat suurilta osin samat kuin uusiutuvan energian tuotannon. Kuitenkin vetyhankkeissa on huomioitava ryhmäpoikkeusasetuksen 41 artiklan

3 kohta, jonka mukaan uusiutuvaa vetyä koskevissa hankkeissa, jotka koostuvat elektrolyysilaitteesta ja yhdestä tai useammasta uusiutuvan energian tuotantoyksiköstä yhden verkkoliitäntäpisteen takana, elektrolyysilaitteen kapasiteetti ei saa ylittää uusiutuvan energian tuotantoyksiköiden yhdistettyä kapasiteettia. Ryhmäpoikkeusasetuksen mukaan investointituki voi koskea nimenomaan uusiutuvan vedyn siirtoon tai jakeluun tarkoitettua infrastruktuuria sekä uusiutuvan vedyn varastointilaitoksia. Kansallisesti uusiutuvan vedyn siirtoon tai jakeluun tarkoitettua infrastruktuuria sekä uusiutuvan vedyn varastointilaitoksia olisi kuitenkin tarkoitus tukea vain, jos ne ovat välttämätön osa vedyn tuotantoinvestointia. Muilta osin 1 momentti pysyisi sisällöllisesti ennallaan.

Pykälän 2 momentin säännös, jonka mukaan energiatukea voidaan myöntää vain sellaiseen uusiutuvan energian tuotantoon liittyvään investointihankkeeseen, jossa investoidaan *uuteen laitokseen*, ulotettaisiin koskemaan myös uusiutuvan vedyn tai siitä jalostetun polttoaineen tuotantoon liittyviä investointihankkeita ryhmäpoikkeusasetuksen 41 artiklan 5 kohdan mukaisesti. Muutoin momenttiin ei tehtäisi muutoksia. Siten vaatimus investoinnista uuteen laitokseen olisi kansallisesti tiukempi kuin ryhmäpoikkeusasetuksessa, jonka mukaan investointitukea saa myöntää myös uudistetulle kapasiteetille. Kansallisesti on päädytty tiukempaan ratkaisuun, koska energiatuella halutaan tukea hankkeita, joissa syntyy uutta uusiutuvaa energiaa tai uusiutuvaa vetyä. Kuten nykyisen energiatukiasetuksen perustelumuiotiossa todetaan, uudeksi laitokseksi katsotaan kuitenkin myös laitosinvestoinnit, jossa olemassa olevalle laitokselle rakennettaisiin lisäosa ja samalla syntyisi uutta uusiutuvan energian kapasiteettia.

Pykälän 3 momentin sisältö olisi uusi ja koskisi uusiutuvan energian tuotantoa sekä uusiutuvan vedyn ja siitä jalostetun polttoaineen tuotantohankkeita. Säännöksen mukaan tällaiseen hankkeeseen voitaisiin yhdistää sähkön varastointihanke vain, jos sähkövarasto ottaa vuodessa vähintään 75 prosenttia energiastaan siihen suoraan liitetystä uusiutuvan energian tuotantolaitoksesta. Tarkastelu tehtäisiin siis vuositasolla. Momentti perustuisi ryhmäpoikkeusasetuksen 41 artiklan 1 a kohtaan. Kyseisessä kohdassa säädetään lisäksi, että 41 artiklan nojalla sähkön varastointihankkeisiin myönnettävä investointituki vapautetaan ennakoilmoitusvaatimuksesta komissiolle vain siltä osin kuin tuki myönnetään yhdistetyille uusiutuvaa energiaa ja varastointia koskeville hankkeille, joissa molemmat komponentit ovat saman investoinnin osatekijöitä tai kun varasto liitetään olemassa olevaan uusiutuvan energian tuotantolaitteistoon. Kansallisesti jatkettaisiin kuitenkin vakiintunutta ratkaisukäytäntöä, jonka mukaan pelkkiä sähköakkuhankkeita ei voida tukea. Sähköakkuhanketta tuettaisiin vain, jos se on osa uusituvan energian tai uusiutuvan vedyn tuotantoinvestointia, mitä käsitellään jäljempänä 7 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa. 41 artiklan 1 a kohdan mukaan investoinnin kaikkia komponentteja (tuotantokomponentteja ja varastointikomponentteja) pidetään yhtenä kokonaisuutena tarkastettaessa, että ryhmäpoikkeusasetuksen 4 artiklassa vahvistettuja kynnysarvoja noudatetaan.

Ehdotetusta 7 momentista poistettaisiin nykyiseen asetukseen sisältyvä säännös, jonka mukaan energiatukea ei voida myöntää vesivoimaa koskeviin investointihankkeisiin. Poiston johdosta vesivoiman tukemisesta energiatuella tulisi mahdollista. Lisäksi ehdotetun 7 momentin 2 kohdan kiinteiden biomassapolttoaineiden käsitettä tarkennettaisiin niin, että se on yhdenmukainen kestävyyslain 4 §:n 7 kohdan kanssa.

Pykälä vastaisi muutoin sisällöllisesti nykyistä 5 §:ää. Pykälän sisäisiä viittauksia päivitetäisiin vastaamaan muutettavaksi ehdotettua 1 momenttia.

6 §. Energiatuen myöntämisen yleiset edellytykset. Pykälän 1 ja 2 momenttiin sisältyviä, hankkeen aloittamista koskevia säännöksiä selkeytettäisiin ja tarkennettaisiin. Pykälän 1 momentin 1 kohta säilyisi ennallaan, mutta 2 kohdan a alakohtaa muutettaisiin investointihankkeiden osalta siten, että energiatukea voitaisiin myöntää, jos ennen tuen myöntämistä koskevaa päätöstä mitään seuraavista neljästä asiasta ei ole tehty: rakentamistöiden aloittaminen, sitova päälaitetilaus, sitova investointipäätös taikka muu sitoumus, joka tekee hankkeesta peruuttamattoman. Kohtaa muutettaisiin ensinnäkin, koska nykyistä kohtaa on pidetty soveltamiskäytännössä liian tulkinnanvaraisena. Toisekseen kohtaa muutettaisiin, jotta se vastaisi entistä tarkemmin ryhmäpoikkeusasetuksen 6 artiklan ja 2 artiklan 23 kohtaa. Kansallinen säännös olisi kuitenkin nykyiseen tapaan ryhmäpoikkeusasetusta tiukempi siten, että hanketta ei saisi aloittaa ennen

tukipäätöstä, kun ryhmäpoikkeusasetuksen 6 artiklassa tarkastelukohtana on tukihakemuksen jättöpäivä. Säännöksen tarkoituksena on varmistaa, että tuella on kannustava vaikutus, mitä tuella ei ole, jos hanke aloitettaisiin ja toteutettaisiin ilman tukeakin.

Ensimmäinen aloittamiseksi katsottava tekijä, rakennustöiden alkaminen, vastaisi suoraan ryhmäpoikkeusasetuksen 2 artiklan 23 kohtaa. Ehdotettu ”sitova päälaitetilaus” perustuu niin ikään ryhmäpoikkeusasetuksen 2 artiklan 23 kohtaan, jonka mukaan töiden alkamisella tarkoitetaan myös ”ensimmäistä laillisesti velvoittavaa sitoumusta tilata laitteita”. Euroopan unionin tuomioistuin on ratkaisussa C-349/17 (Eesti Pagar) ottanut kantaa siihen, mitä laillisesti velvoittavalla sitoumuksella tarkoitetaan. Jotta sopimusta ei katsottaisi laillisesti velvoittavaksi sitoumuksiksi, ei riitä, että päälaitetilaus on solmittu sopimuksella, jossa on peruutusmahdollisuus, vaan sopimuksen tulee olla ehdollinen tuen saamiselle. Siten myös ehdotetulla ”sitovalla päälaitetilauksella” tarkoitettaisiin sellaisia sopimuksia, jotka eivät ole ehdollisia tuen saamiselle. Jotta sopimusta ei katsottaisi ”sitovaksi”, tulisi tilauksen sopimuksen mukaan toteutua vain, mikäli tukipäätös on myönteinen.

Ehdotettu ”sitova investointipäätös” on kansallinen säännös, ja vastaa voimassa olevaa energiatukiasetusta. Neljäs kategoria ”muu sitoumus, joka tekee hankkeesta peruuttamattoman” vastaisi ryhmäpoikkeusasetuksen 2 artiklan 23 kohtaa. Muita sitoumuksia ja tilauksia kuin päälaitetilauksia voisi siis tehdä ennen tuen myöntämistä, jos ne eivät tekisi hankkeesta peruuttamatonta. Sitoumusta arvioitaisiin päälaitetilauksen kaltaisesti siten, että tuen saannille ehdolliset sitoumukset eivät estäisi tuen myöntämistä.

Ryhmäpoikkeusasetuksen mukaan maan ostoa ja valmistelutöitä, kuten lupien hankkimista ja toteutettavuustutkimusten tekemistä, ei katsota töiden alkamiseksi. Kansallisessa tukikäytännössä on katsottu, että vuokrasopimus voi kuitenkin joissain tilanteissa olla sellainen muu sitoumus, joka tekee hankkeesta peruuttamattoman. Siinä missä kiinteistön edelleenluovutusta ei voida kauppakirjalla pääsääntöisesti estää, määräaikaisesta vuokrasopimuksesta voi sen ehdoista riippuen olla vaikeaa päästä irti. Tällaisessa tapauksessa jos vielä vuokrahinta on merkittävä hankkeen kokoon nähden, voidaan katsoa, että vuokrasopimus on sellainen muu sitoumus, joka tekee hankkeesta peruuttamattoman.

Pykälän 1 momentin 2 kohdan b alakohtaa muutettaisiin vastaavasti selvityshankkeiden osalta. Energiatukea voitaisiin myöntää, jos ennen tuen myöntämistä koskevaa päätöstä kumpaakaan seuraavista ei ole tehty: sitova tilaus taikka muu sitoumus, joka tekee hankkeesta peruuttamattoman. Niin ikään 2 momenttia muutettaisiin vastaamaan 1 momentin 2 kohdan a alakohtaan tehtyjä muutoksia. Momentti koskee Euroopan yhteistä etua koskevia tärkeitä hankkeita (Important Projects of Common European Interest (IPCEI), joiden osalta ero muihin investointi- ja selvityshankkeisiin on se, että työt saa aloittaa tukihakemuksen jättämisen jälkeen. Tämä lähtökohta pysyisi samana kuin nykyisessä asetuksessa.

Pykälän 4 momenttiin tehtäisiin tekninen muutos, jolla viittaus 5 §:ään muutettaisiin vastaamaan kyseiseen pykälään tehtyä muutosta.

Lisäksi pykälän 5 momenttia muutettaisiin siten, että energiatuen myöntämistä koskevassa harkinnassa etusijalla olisivat uutta teknologiaa ja sen kaupallista hyödyntämistä edistävien investointihankkeiden lisäksi myös sähköjärjestelmän säätökykyä edistävät investointihankkeet.

Muutoin pykälä pysyisi ennallaan.

7 §. Energiatuen myöntämisen erityiset edellytykset. Pykälän 1 kohtaa muutettaisiin ensinnäkin niin, että kaikenlaiset sellaiset toimenpiteet, joiden tarkoituksena on vaan varmistaa hyväksytyjen säännösten noudattaminen, eivät täytä energiatuen myöntämisen edellytyksiä. Nykyisin tällainen säännös koskee vain energiatehokkuustoimenpiteitä ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisesti. Toisekseen kohtaan lisättäisiin, että Euroopan unionin säännösten lisäksi myös kansallisten säännösten noudattamisen varmistamiseksi tehty toimenpide ei täyttäisi energiatuen myöntämisen edellytyksiä. Muutoksen tarkoituksena olisi tuoda asetukseen se jo nykyisin kansallisesti sovellettava käytäntö, jonka mukaan energiatukea ei myönnetä hankkeille, joiden tarkoituksena on ainoastaan varmistua siitä, että kansallista lainsäädäntöä noudatetaan.

Pykälän 2 kohtaan lisättäisiin bioneste. Muutos vastaisi muutettua ryhmäpoikkeusasetuksen 41 artiklan 2 kohtaa.

Pykälän 4 kohdassa säädetään vaatimuksesta, jonka mukaan energiatuen myöntämisen edellytyksenä on, että sähköakkuja koskevassa investointihankkeessa investoidaan samalla uusiutuvan energian tuotantokapasiteettiin tai energiatehokkuutta parantaviin koneisiin ja laitteisiin. Kohtaa muutettaisiin niin, että poistettaisiin mahdollisuus yhdistää sähköakkuja koskeva investointihanke investointiin energiatehokkuutta parantaviin koneisiin ja laitteisiin. Sähköakkuja koskevassa investointihankkeessa olisi jatkossa aina investoitava samalla uusiutuvan energian tai uusiutuvan vedyn tuotantokapasiteettiin. Lisäksi tulisi huomioida ehdotetun 5 §:n 3 momentin vaatimus. Siten voitaisiin tukea esimerkiksi sekä vetylaitoksen että sähköakun sisältävää hanketta, mutta sähköakun energiasta vähintään 75 prosentin tulisi tulla siihen suoraan liitetystä uusiutuvan energian tuotantolaitoksesta, vaikkei kyseinen uusiutuvan energian tuotantolaitos siis olisi tuen kohteena. Uusiutuva vety olisi uusi lisäys verrattuna voimassa olevaan asetukseen. Kansallinen ratkaisu on siltä osin ryhmäpoikkeusasetusta tiukempi, että ryhmäpoikkeusasetuksen 41 artiklan 1 a kohta mahdollistaisi pelkän sähköakun tukemisen silloin, kun se liitetään olemassa olevaan uusiutuvan energian tai uusiutuvan vedyn tuotantolaitteistoon.

Pykälän 5 kohdassa olisi uusi, lämpövarastojen investointihankkeita koskeva säännös, jonka mukaan energiatuen myöntämisen edellytyksenä on, että hanke ei lisää energiantuotantoa fossiilisesta polttoaineesta. Säännös perustuisi ryhmäpoikkeusasetuksen 46 artiklan 5 kohtaan.

Pykälän 6 kohdassa olisi uusi säännös, joka koskisi lämpövarastojen investointihankkeita sekä 5 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettuja hukkalämmön hyödyntämishankkeita eli sellaisia hukkalämmön hyödyntämishankkeita, joissa hukkalämpö johdetaan kaukolämmitys- tai jäähdytysjärjestelmään. Hanke, jossa hukkalämpö hyödynnettäisiin laitoksen omissa prosesseissa tai lämmityksessä, katsotaan energiatehokkuushankkeeksi. Ehdotetun säännöksen mukaan energiatuen myöntämisen edellytyksenä olisi lämpövarastojen osalta, että varasto liittyy sellaiseen kaukolämmitys- tai jäähdytysjärjestelmään, jossa käytetään vähintään 50-prosenttisesti uusiutuvaa energiaa, 50-prosenttisesti hukkalämpöä, 75-prosenttisesti yhteistuotannosta saatavaa lämpöä tai 50-prosenttisesti tällaisen energian ja lämmön yhdistelmää. Hukkalämmön hyödyntämishankkeiden osalta edellytyksenä olisi, että hukkalämpö johdetaan sellaiseen kaukolämmitys- tai jäähdytysjärjestelmään, jossa käytetään vähintään 50-prosenttisesti uusiutuvaa energiaa, 50-prosenttisesti hukkalämpöä, 75-prosenttisesti yhteistuotannosta saatavaa lämpöä tai 50-prosenttisesti tällaisen energian ja lämmön yhdistelmää. Säännös perustuisi ryhmäpoikkeusasetuksen 46 artiklan 2 kohtaan, jonka mukaan tukea saa myöntää ainoastaan sellaisten kaukolämmitys- ja/tai -jäähdytysjärjestelmien rakentamiseen, laajentamiseen tai parantamiseen, jotka ovat tai joista on määrä tulla direktiivin 2012/27/EU 2 artiklan 41 alakohdassa määritellyllä tavalla energiatehokkaita. Ehdotetun kohdan sisältö perustuu kyseiseen direktiivin kohtaan.

Pykälän 7 kohdassa olisi nykyisen 5 kohdan kanssa saman sisältöinen, selvityshankkeita koskeva säännös.

Muutoin pykälä pysyisi ennallaan.

11 §. Investointihankkeessa hyväksyttävät kustannukset. Pykälän 1 momentissa säädetään, että investointihankkeessa voidaan hyväksyä ne kohtuulliset kustannukset, jotka on lueteltu momentissa. Momenttiin lisättäisiin, että kohtuullisuuden lisäksi kustannusten tulisi olla myös 5 §:n 1 momentin tavoitteiden kannalta tarpeellisia. 5 §:n 1 momentissa listataan tukikelpoiset hankkeet niiden tavoitteen perusteella. Muutos vastaisi ryhmäpoikkeusasetuksen 38 artiklan 3 ja 8 kohdan, 41 artiklan 6 kohdan sekä 46 artiklan 6 kohdan vaatimuksia. Tukikelpoisia kustannuksia olisivat kokonaisinvestointikustannukset pykälän 1 momentin listauksen rajauksin, ja kustannusten tulisi olla hankkeen tavoitteen, esimerkiksi uusiutuvan energian tuotannon edistämisen, kannalta tarpeellisia. Nykyisen 2 momentin sisältö kumottaisiin. Nykyisin hukkalämmön hyödyntämiseen ja energiatehokkuuteen liittyvien investointihankkeiden tukikelpoisia kustannuksia ovat 5 §:n 1

momentin tavoitteen saavuttamisen kannalta tarpeelliset investointikustannukset. Jatkossa kyseisten hanketyyppien tukikelpoiset kustannukset määräytyisivät 1 momentin mukaisesti. Muutos johtuisi ryhmäpoikkeusasetuksen 38 artiklan 3 ja 8 kohdasta ja 46 artiklan 6 kohdasta. Energiatehokkuushankkeiden tukikelpoiset kustannukset laskettaisiin 38 artiklan 3 kohdan mukaan tilanteessa, jossa investointi koostuu selvästi yksilöitävissä olevasta investoinnista, jonka tarkoituksena on ainoastaan energiatehokkuuden parantaminen ja jolle ei ole tarkasteltavissa vähemmän energiatehokasta vaihtoehtoista investointia. Muussa tapauksessa sovellettaisiin 38 artiklan 8 kohtaa, jolloin tukikelpoisia kustannuksia ovat kokonaisinvestointikustannukset, jotka liittyvät suoraan korkeamman energiatehokkuuden tason saavuttamiseen. 38 artiklan 8 kohdan tilanteessa kuitenkin energiatuen enimmäismäärä olisi 50 prosenttia alempi, kuin ryhmäpoikkeusasetuksen tukimaksimi energiatehokkuushankkeessa normaalisti.

Nykyisen 2 momentin poistuessa pykälään tehtäisiin lisäksi kaksi teknistä muutosta, joissa pykälän sisäiset viitaukset muutettaisiin vastaamaan ehdotettua uutta momenttijakoa.

12 §. *Selvityshankkeessa hyväksyttävät kustannukset.* Pykälään tehtäisiin 11 §:ää vastaava lisäys, jonka mukaan selvityshankkeissa hyväksyttävien kustannusten tulisi olla myös 5 §:n 1 momentin tavoitteiden kannalta tarpeellisia. Muutos perustuisi ryhmäpoikkeusasetuksen 49 artiklan 2 kohtaan.

Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin tekninen muutos, jossa viittaus 11 §:ään muutettaisiin vastaamaan kyseiseen pykälään ehdotettua uutta momenttijakoa.

Muutoin pykälän sisältö pysyisi ennallaan.

13 §. *Euroopan yhteistä etua koskevien tärkeiden hankkeiden hyväksyttävät kustannukset.* Pykälään tehtäisiin tekninen muutos, jolla viittaus 5 §:ään muutettaisiin vastaamaan kyseiseen pykälään ehdotettua uutta momenttijakoa.

7 VOIMAANTULO

Ehdotetaan, että asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2024. Asetusta sovellettaisiin siis tammikuun 2024 alusta lähtien myös vireillä oleviin energiatukihakemuksiin. Ryhmäpoikkeusasetuksen 58 artiklan 5 kohdan vuoksi ryhmäpoikkeusasetuksen muutoksia tulee soveltaa uusiin tukipäätöksiin jo vuoden alusta.

Kuitenkin ehdotetun asetuksen voimaan tullessa vireillä olevaan energiatukihakemukseen sovellettaisiin ehdotetun 5 §:n 7 momentin asemesta ehdotetun asetuksen voimaan tullessa voimassa ollutta 5 §:n 6 momenttia. Lisäksi ehdotetun asetuksen voimaan tullessa vireillä olevaan energiatukihakemukseen sovellettaisiin ehdotetun asetuksen voimaan tullessa voimassa ollutta 6 §:n 5 momenttia.

Asetuksen voimassaolo päättyisi nykyistä energiatukiasetusta vastaavasti 31.12.2027.